

Årgång 47

MAGASINET

MEDLEMSTIDNING FÖR PAPPERS AVD 68

NR. 4 2023

Krönika

Den svenska ryggraden

Vykortet

Norge - fjordarnas land

Ordförande har ordet

Kampen för Kollektivavtalsrätten

Kampen för Kollektivavtalsrätten

Nikola Tesla var en serbisk-amerikansk uppfinnare och maskin- och elektroingenjör. Han var en av de mest betydelsefulla bidragsgivarna vad gäller tillkomsten av kommersiell elektricitet. Han är mest känd för sina många revolutionerande bidrag inom elektromagnetism under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet.

Idag använder det stora elbilbolaget hans namn som signum för den revolutionerande biltekniken. Sedan etableringen på den svenska marknaden vägrar Teslas ägare Elon Musk att teckna kollektivavtal med IF Metall. Den framgångsrika kapitalisten med rötterna i Sydafrika och USA förstår sig inte på vårt samhälle och den svenska modellen. Han och andra amerikaner med makt struntar i sed och regler i det land de vill etablera sig.

Under de senaste fem åren försökte IF Metall att förmå Musk att teckna ett kollektivavtal utan att lyckas. Masken tror nog det är en krok! Han vill ensidigt bestämma om löner och villkor och struntar helt och hållet i den svenska modellen där arbetare och arbetsgivare reglerar den saken tillsammans.

Under de senaste fem åren försökte IF Metall att förmå Musk att teckna ett kollektivavtal utan att lyckas. Masken tror nog det är en krok! Han vill ensidigt bestämma om löner och villkor och struntar helt och hållet i den svenska modellen där arbetare och arbetsgivare reglerar den saken tillsammans.

Kampen för kollektivavtal på företag som Tesla handlar om anställdas möjlighet till inflytande över sin situation, sina villkor och sina liv. Kollektivavtal behövs! De reglerar inte bara löner och villkor – de reglerar även avtalsförsäkringar för exempelvis arbetsskada, sjukdom, dödsfall, arbetslöshet, föräldraledighet samt avtalspension.

Den svenska modellen är väldigt framgångsrik när det gäller att skapa fred på arbetsmarknaden. Den ger möjlighet till anpassning av villkor i olika branscher och företag utan inblandning av statens lagstiftare. Det är arbetsgivarna och vi organiserade arbetare som gemensamt bestämmer alla villkor i förhandlingar.

När avtalet är underskrivet råder fredsplikt vilket innebär att facket inte kan ta till stridsåtgärder som strejk eller blockad så länge avtalet gäller. Enligt Medlingsinstitutet strejkar vi i Sverige mindre än någonsin tidigare. Med an-

"Masken vill inte skriva på! Han vill ensidigt bestämma om löner och villkor på jobbet. Han struntar helt och hållet i den svenska modellen"

dra ord finns ingen anledning för Masken och Tesla att inte teckna kollektivavtal med IF Metall.

Tyvärr har Svenskt Näringsliv fått hjärnsläpp. Deras vd Jan-Olof Jacke försvarar Teslas ledning och ger dem rätt. Att SN aldrig har varit arbetarvänliga vet vi sen ett par hundra år, men att de glömmar att arbetsfred ger konkurrensfördelar är frapperande.

Jacke har glömt att kollektivavtal innebär att arbetsgivare kan känna sig trygga med att det råder ordning och reda avseende anställningsvillkor. Han har också glömt att en arbetsgivare genom att teckna avtal kan känna sig säkert på att de anställda omfattas av marknadsmässiga försäkringar och tjänstepensionsvillkor. Men det kanske inte Svenskt Näringsliv bryr sig så mycket om. I vilket fall borde Jacke med fler förstå att arbetsfred ger företaget stabilare produktion och i slutändan större profit. Om de inte bryr sig om den humanistiska aspekten borde de agera på den girigkapitalistiska i stället.

Hur som helst är vi på Pappers extremt glada att de LO-anslutna förbunden har tagit strid mot Tesla och Masken! Vi är glada för att vi tillsammans försvarar vår rätt till mänskliga arbetsvillkor!

Bonus

Som alla vet har Holmens fackföreningar förhandlat fram en bonus på försök i ett år. Sedan ska vi utvärdera det tillsammans med företaget. Om inte något extremt negativt inträffar kommer vi någon gång i mars eller april få ett fint påslag innan semestrarna börjar. Det känns både rättvist och bra när man vet att företaget går så bra även i år.

Vill passa på och önska er alla God Jul och Gott Nytt År!

Aleksandar

En stark och aktiv fackförening

De två absolut viktigaste uppgifterna för varje fackförening är att utveckla och säkerställa förmågan att teckna avtal och organisera medlemmar. Lyckas man med detta grundarbete får man kraften att ytterligare stärka det fackliga arbetet; utbilda, förhandla fram ännu bättre avtal och utveckla demokratin i avdelningen. Ovan nämnda kraft kommer av styrkan i de många medlemmar som känner delaktighet och trygghet i avdelningens arbete. Utöver kraften vinner man naturligtvis också respekt hos motparten och omvärlden i stort.

Pappers har den högsta organisationsgraden i hela LO. Trenden är dock att organisationsgraden sakta men säkert sjunker och nu är nere på 92 procent.

Skillnaderna i organisationsgrad mellan olika avdelningar är markanta, av varierande skäl. Det finns heller ingen universallösning som funkar för alla utan varje avdelning har sina egna utmaningar och förutsättningar. Gemensamt är däremot att det oftast gäller att sortera och strukturera dessa förutsättningar för att hitta rätt väg framåt. Därför har förbundet sedan en tid påbörjat ett strukturerat arbete, i syfte att öka organisationsgraden igen. Till sammans med avdelningarna kommer det således arbetas fram lokala handlingsplaner.

Starka avdelningar, med egna starka avtal, egen ekonomi, egen demokratisk struktur skapar förväntningar och möjligheter som gör att förbundet som helhet blir starkt och att medlemmarna känner att besluten tas nära dem och deras vardag. Och, kanske viktigast av allt, skapas insikten att jag, just jag, kan påverka just min vardag!

Pappers organisation och höga organisationsgrad är som sagt bra. Jag lägger till ordet organisation som ni ser, och med det menar jag att vårt sätt att organisera oss, lokalt och centralt är en del i framgången. Ingen organisation är dock utan utmaningar. Hittills har vi lyckats; ända sedan 1920, när Pappers bildades, har vi lyckats hålla ihop förbundet och hittat lösningar på de utmaningar vi haft. Förbundets gemensamma utmaning nu är att försörja organisationen med utbildade och engagerade förtroendevalda.

I praktiken innebär det att både förbundet och avdelningarna lägger stora resurser på utbildning och olika möten där vi har erfarenhetsutbyten och inte minst en möjlighet att ventilera olika åsikter. Möten, och inte minst de olika demokratiska processerna, kan ibland upplevas som tröga. Det är dock själva tanken. Systemen ska vara tröga eftersom det tvingar organisationen till eftertanke. Spontanitet är naturligtvis bra men innebär inte automatiskt att alla spontana tankar är bra tankar. Det är därför vi har våra demokratiska strukturer.

Förbundsstyrelsen har som ni säkert noterat beslutat att anställa ytterligare en ombudsman, hen ska i huvudsak arbeta strukturerat med anpassade utbildningar för styrelser, rutiner för rekrytering, handlingsplaner etc. Vi hoppas och tror att förbundet kan hjälpa avdelningarna att utveckla sina rutiner ytterligare.

Pappers avd. 68 Hallstavik pekar på en mycket viktig sak, på avdelningens hemsida deklarerar man tydligt hur man vill uppfattas, hur man vill arbeta, i vilken riktning som medlemmar och förtroendevalda ska orientera sig..

”En stark och aktiv fackförening med medlemsnära arbetssätt”.

Jag är övertygad om att den meningen pekar på någonting mycket viktigt, både krav och förväntning i samma mening, en stark och medlemsnära fackförening är något som Pappers har alla förutsättningar att vara. Klarar vi det, orkar vi hålla i, så kommer medlemmarna känna sig företrädade och vår organisationsgrad kommer att öka.

Mikael Lilja

1:e vice ordförande Pappers

Jag heter Ulrika Hallgren och är ny arbetsmiljöingenjör på Hallsta pappersbruk. I den här rollen hoppas jag få bidra med mitt stora engagemang för arbetsmiljöfrågor. Att få jobba med arbetsmiljöfrågor på Hallsta pappersbruk är en dröm som gått i uppfyllelse. Ursprungligen kommer jag från Iggesund och har alltid varit både fascinerad och stolt över bruket, det luktar visserligen inte jättegott alla dagar i veckan, särskilt förr tillbaka kunde ”pruttlukten” ligga som en tät dimma över orten. Men vi hade inställningen att ”det luktar pengar”, vilket förstås grundar sig på att bruket är bygdens livnäring. Min pappa, Roger Fernström (gick bort i Alzheimers sjukdom för ett par år sedan) jobbade som skiftarbetare på Iggesunds bruk under större delen av sitt yrkesliv, först på ”vedgårn” och senare på ”indunstningen”. Så Hallsta känns hemma för mig på många sätt.

Men hur hamnade jag på Hallsta? Efter lite omvägar så blev jag till slut kemist och forskare. Det tog mig vidare till jobbet som kemikaliesäkerhetssamordnare ut på Karolinska institutet. Min huvudsakliga uppgift var att leda och samordna arbetet kring kemiska risker på olika sätt, tex att utforma regler och rutiner samt att utbilda och informera medarbetare och chefer kring arbetsmiljö och kemiska risker.

Här på Hallsta pappersbruk så har jag blivit varmt väl-

komnad av alla jag träffat. Jag har varit ute i verksamheten flera gånger i veckan och det tänker jag fortsätta med. Jag vill lära känna alla och målet är att alltid få till ett litet arbetsmiljösnack. På så vis hoppas jag snappa upp arbetsmiljöaspekter som inte dyker upp i andra forum, jag vill komma åt själva kärnan: kultur, struktur, kompetens, rutiner, ledarskap, behov, attityder osv. Om tre år ska vi vara världens bästa pappersbruk och då ska vi inte ha några olyckor. Mitt intryck hittills är att det finns samsyn kring att antalet olyckor och tillbud är för högt och att det finns flera saker vi behöver göra innan vi når målet att vara olycksfria. Men de flesta jag träffat är engagerade och säkerhetsmedvetna och det ska vi ta vara på. Strategin är såklart att ”alla ska vara med”, annars blir det svårt att nå vårt mål. Jag anser att vi behöver skapa förutsättningar så att ”det är lätt att göra rätt”, oavsett vilken roll och arbetsuppgift du har. Exempelvis så ska det vara intuitivt var man hittar information av olika slag men också var man hittar riskutredningar, rutiner, regler, mallar och annan dokumentation. Jag ser väldigt mycket fram emot den här resan som vi på Hallsta ska göra – det ska bli spännande och roligt!

Ulrika Hallgren
Arbetsmiljöingenjör

Arbetsmiljömötet

Att hålla arbetsmiljömöten regelbundet är en viktig del av våra arbetsmiljörutiner. Agendan är gedigen och innehåller många viktiga punkter. Vi börjar alltid med "Safety Moment" punkten där vi påminner oss om risker som finns runt om oss på fabriken. Vi går igenom föregående mötesprotokoll och konstaterar bl.a. om alla beslut vi har fattat på mötet innan är genomförda. På mötet går vi igenom de fattade besluten på Arbetsmiljökommittén. Vi följer upp skyddsronds schema, går igenom upptäckta brister i skyddsronden och konstaterar om de har rättats till. På dagordningen har vi även punkten Psykosocial arbetsmiljö där vi bl.a. diskuterar stämningen i utförargrupperna och samarbetet mellan olika andra grupper. Riskanalyser är en annan viktig punkt som finns på dagordningen. Vi kontrollerar om riskinventeringen följs. På mötet går vi igenom eventuella projekt och följer upp utförda stoppaktiviteter. Genomgång av sjukfrånvaro är en återkommande punkt på agendan. På mötet beslutas om vilka frågor som ska gå vidare till BU. Sedan har vi alltid tid för övriga frågor.

På gång

En utbildning om kemiska risker kommer att erbjudas under våren 2024

En ny rutin har införts där chefer i samband med olyckor och allvarigare tillbud ska fylla i en rapportmall som beskriver händelsen, orsak till olyckan och planerade åtgärder. Rapporten kommer bifogas till PIA samt visas på infoskärmar så att vi kan lära oss av varandra.

Utmaningar

En av de stora utmaningarna är en förbättring av utredningar i PIA-systemet så att vi kommer åt grundorsaken till händelserna och därmed tar fram konstruktiva och framgångsrika åtgärder.

Att lätt hitta relevant information och viktiga dokument i våra system kan ibland vara en utmaning. Vi måste ta fram ett sätt som underlättar detta.

En stor utmaning är förbättring av säkerhetskulturen som råder på fabriken.

Lars-Åke Gardehed, AHSO

Arbetsmiljömötet på UH massa/media

Den svenska ryggraden

För ett tag sedan besökte jag Teslas fabrik utanför Stockholm där flera av arbetarna strejkade. Det var kyligt och jag bjöd strejkvakterna på kaffe och bulle. Vi pratade en stund. Tesla hade hyrt in väktare för att slänga ut strejkvakterna och journalisterna från området. Så nu stod dom en bit utanför. Dessutom flög Tesla in strejkbrytare från andra städer för att ersätta dom som strejkade. Något som påminner om hur arbetsgivare agerade för 100 år sen. Men snart blir det svårare. När även Transport valde att sympatistrejka kan Tesla varken hyra in väktare eller få godstransporter in till fabriken.

I USA lägger bolag som Tesla, Google, Amazon och Starbucks mångmiljardbelopp på att köpa in konsulter vars enda syfte är att förhindra bildandet av fackföreningar och sluta kollektivavtal. De anställda tvingas vara med på företagsledningens antifackliga väckelsemöten om

hur hemskt det är med kollektivavtal, bolagen trakasserar förtroendevalda och kartlägger medlemmar. Det är därför inte förvånande att Musk använder strejkbrytare. Det är så här han jobbar. De här bolagen försöker introducera samma aggressiva metoder även i Sverige, för att sätta skräck i anställda som vill kämpa för bättre löner och villkor. Bolag som Tesla går vidare och stämmer i domstol alla till höger och vänster. I sann amerikansk anda vill han att någon domare ska stoppa IF Metall ifrån att kräva kollektivavtal och försvara den svenska modellen.

Kan den svenska fackföreningsrörelsen vinna mot världens rikaste amerikan Elon Musk då?

Tja, varför inte? Vi måste och ska i alla fall försöka.

Varför ska någon arbeta över 40 timmar i veckan för att Musk ska få skjuta ut sig ifrån jorden i sitt egensnickrade rymdskepp och dansa självupptaget på stora scener? Det är faktiskt befängt.

De ekonomiska klyftorna har ökat lavinartat i Sverige de senaste åren. Det känns som att jag växte upp i ett helt annat land på 80- och 90-talet. Då var vi mer jämlika. Som liten kände jag aldrig riktig av vår dåliga ekonomi i familjen. Ett tryggt samhälle kunde alltid fånga upp och inge lugn. Det är en samhällsutveckling mot större ekonomiska klyftor som funnits i fler länder. Inte minst USA. En viktig anledning är just att en allt större del av det som produceras går till vinsterna istället för lönerna. Det har gjort våra länder sämre – mindre kreativa, mer konfliktfyllda, otrygga, ojämlika och kriminella.

Den här kampen handlar alltså i grunden om vilka liv vi vill ha, vilka samhällen vi vill leva i och med vilken känsla våra barn ska växa upp. Dom som jobbar måste få en rättvis andel av det som produceras. Idag är det på tok för lite. Det skulle ge oss trygghet i vardagen, bättre ekonomisk utveckling för våra länder och en bättre välfärd.

Ungefär så tänkte också bilarbetareförbundet i USA när dom faktiskt tog fajten mot Teslas konkurrenter Generals Motors, Ford med flera för ett tag sen. Resultatet? Bilarbetareförbundet skrev på avtal med löneökningar på 30% för bilarbetarna. Så nu kommer Teslas anställda i USA ha påtagligt lägre löner än konkurrenterna. Det gör Musk nervös förstås. Alla förstår att det i förlängningen är ohållbart. Tesla kommer behöva höja lönerna och förbät-

ra villkoren. Därför är inte svenska IF Metall ensamma. I land efter land tar nu anställda fajten mot techoligarker som trodde att dom kunde komma undan med diktaturfasonerna på arbetsplatserna. Dom är kanske vana vid att det är så det har fungerat? Men något håller på att förändras. Många har fått nog.

I grunden är detta en kamp om din lön, din rätt till löneökningar, dina villkor på jobbet och din säkerhet. Utan dom anställdas samlade insatser faller hela produktionen ihop. Det är kanske dags att fler blir påminda om detta i dessa dagar?

Jag är glad att kunna följa allt det arbete som läggs ner på nära håll. Jag vill tacka alla som varje dag lägger tid och kraft på att se till att kollektivavtalet efterföljs, att anställda får ut sin försäkring, att reglerna följs. Det är en ovärderlig insats för ett bättre Sverige.

IG Metall i Tyskland är i full gång med att värva medlemmar på Tesla just nu. En kraftvåg kan ha satts igång i vårt lilla land i norra Europa där vi står starka, trygga och rakryggade tillsammans. Plötsligt händer det. Sveriges löntagare kan komma att vinna över världens rikaste man.

Vad blir nästa steg?

Nooshi Dadgostar

partiordförande Vänsterpartiet

■ MEDLEMS DIKT

PERNILLA WESTMAN

*Du stal en sak av mig
då du gick
Du bara tog den fast
att du inte fick*

*Du tog den ene halvan
av mig
Den halvan som innerhåller
min kärlek till dig*

Tesla utmanar den svenska modellen

Att det pågår en arbetsmarknadskonflikt mellan IF Metall och Teslas svenska bolag kan inte ha undgått någon. Bakgrunden till denna konflikt

är att IF Metall under en längre tid försökt förmå Tesla att teckna ett kollektivavtal. Den största privata ägaren till Tesla, Elon Musk, har däremot motsatt sig detta. Tesla har inte tecknat kollektivavtal för någon av sina verksamheter i världen och de tänker därför inte göra det i Sverige. Utifrån ett svenskt perspektiv är detta naturligtvis en helt oacceptabel inställning.

Inget land i västvärlden har en helt oreglerad arbetsmarknad. Skiljelinjen går mellan de länder som i huvudsak reglerar arbetsmarknaden genom lagstiftning alternativt avtal. Sverige i likhet med övriga Norden har valt en modell som i huvudsak bygger på avtal. Därför saknas det i svensk lagstiftning helt regler om lön och detaljerade regler på många andra områden. Detta medför att vår modell bygger på att det är de fackliga organisationerna som har det yttersta ansvaret för att se till att avtal tecknas.

Vår ordning är mycket välfungerande och ca 90 procent av alla arbetare arbetar på en arbetsplats med kollektivavtal. Varje år ingås tusentals nya kollektivavtal och det allra vanligaste sättet är att en enskild arbetsgivare hör av sig för att teckna ett kollektivavtal eller väljer att bli medlem i en arbetsgivarorganisation. Det är därför mycket ovanligt att facket behöver varsla om konflikt och ännu mer ovanligt att konflikten faktiskt bryter ut. Vidare finns det gott om exempel på multinationella företag som valt att teckna avtal för sin verksamhet i Sverige. Både för McDonalds och Microsoft var detta en självklarhet.

Utifrån detta är Teslas agerande mycket udda. Vi i LO har därför inget annat val än att använda de medel som står till buds för att försöka förmå Tesla att teckna avtal. Tyvärr har det i tidningar och annan media förekommit uppgifter där det görs gällande att förbunden inom LO är oansvariga och att konflikten inte är proportionerlig. Att facken tar ansvar för att försöka teckna avtal på Tesla är däremot att ta ansvar för den svenska modellen. Alternativa-

"Vi i LO har därför inget annat val än att använda de medel som står till buds för att försöka förmå Tesla att teckna avtal".

tivet är att politikerna behöver stifta lagar på området och det önskar knappast arbetsgivarna. Vidare är konflikten helt och hållet inriktad på Tesla. I princip påverkas enbart de aktuella verkstäderna samt annat arbete med en tydlig koppling till Tesla. Exempelvis får andra verkstäder fortsätta att utföra service på andra bilmärken. Konflikten är därmed ett skolboksexempel på en konflikt som just är proportionerlig. IF Metall och andra förbund som deltar i konflikten har varit mycket noga med att konflikten inte ska påverka andra i större utsträckning än absolut nödvändigt.

Pappers som organisation står naturligtvis helhjärtat bakom IF Metall och de andra förbunden. Däremot har vi ingen verksamhet med någon koppling till Tesla varför vi i första hand får visa vårt moraliska stöd för konflikten. Pappers har varit mycket tydliga gentemot vår motpart med att den kritik mot konflikten som Svenskt Näringsliv och Almega framfört inte är acceptabel. Något som är viktigt att komma ihåg är att Tesla försöker hålla i gång sin verksamhet med strejkbrytare. Detta är något som parterna på svensk arbetsmarknad sedan 1938 varit överens om att arbetsgivarsidan inte ska använda sig av. Det är beklagligt att inte alla på arbetsgivarsidan kan stå upp för detta. Däremot kan sägas att Pappers motpart Industriarbetsgivarna har haft en bra hållning i denna fråga.

Inom LO är förbunden fast beslutade att fortsätta konflikten tills en lösning nås. Den som avgör om ett avtal ska tecknas är världens näst rikaste man, Elon Musk, med en förmögenhet på 180 miljarder dollar. Ingen kan rimligen tycka synd om Tesla.

Robert Sjunnebo

Pappers förhandlingschef

Räntan på våra
sparkonton* tål
att jämföras!

Trygga ditt sparande – spara lokalt

Diskutera sparande med oss – boka en tid som passar dig på roslagenssparbank.se/boka eller ring 0176 - 770 00. Vi möts antingen digitalt, via telefon eller på kontoret.

Varmt välkommen till oss hälsar Dragica och Angelica med kollegor.

Läs om våra konton på roslagenssparbank.se/spara

* Kontona omfattas av den statliga inlåtningsgarantin enligt beslut från Riksgälden. Kontohavare har rätt till ersättning för sin sammanlagda kontobehållning i banken med ett belopp som motsvarar högst 1 050 000 kronor. Riksgälden ska göra ersättningen tillgänglig för utbetalning inom sju arbetsdagar från den dag banken försattes i konkurs eller Finansinspektionen beslutade att garantin ska träda in. Utöver detta belopp kan kontohavare enligt lag under vissa förutsättningar få ersättning för vissa inlåtningar som hänförs till särskilt angivna händelser, t ex försäljning av privatbostad, avgångsvederlag och försäkningsersättning, med högst 5 miljoner kronor. En längre tid för utbetalning kan då aktualiseras.

Roslagens Sparbank

MALIN BERGLUND - TILL MINNE

Malin Berglund spelar på Arbetarekommunens årsmöte

En av Hallstaviks stora kulturprofiler har gått ur tiden. Malin Berglund lämnar släkt, vänner och en hel bygd i stor sorg och saknad.

Även om jag under många år arbetade tillsammans med hennes far var det först på senare tid som jag lärde känna Malin. Det var när hon började spela gitarr och började uppträda i olika sammanhang och vi i Pappers avd 68 fick möjligheten att använda oss av hennes förmågor. Malin var en glad och sprallig tjej som spelade revy- och teater. Men inte förrän för ca sju år sedan bestämde hon sig för att lära sig spela gitarr. Lite hjälp på vägen fick hon av Anders Lund, Väddö, men i huvudsak var hon självlärd eller autodidakt med ett finare ord. Sen gick det snabbt. Malin utvecklade spelandet, skrev egna visor och tonsättningar och kom med i musikgruppen Dagslända. Efter att Dags-

lända släppt sin skiva med tonsatta dikter av Stig Dagerman blev gruppen efterfrågad från olika håll och bland annat inbjudna till Dan Andersson-veckan i Dalarna. Eftersom man inte hade någon Dan Andersson-låt på repertoaren tonsatte kollegan Rolf Hedin En vårvisa och Malin själv skrev ny musik till Spelmannen. Ett mycket modigt projekt, enligt Rolf, eftersom den visan redan hade en känd och uppskattad tonsättning. Men Malin lyckades och Spelmannen fick en ny och vacker musik. När Dagslända senare gav ut en skiva med texter av kvinnliga poeter tonsatte Malin flera av dessa bl a Karin Boye.

En annan sida av hennes kreativitet var målandet och efter en helgkurs i Örebro började hon med kurbitsmålning och överallt där det var möjligt, på sopkvastar, brandsläckare, en lada m m dekorerade hon med kurbits.

När vi i avdelningen frågade Malin om hon kunde spela på något möte, på någon manifestation på torget eller komma på Gävle-Daladistriktets konferens så ställde hon upp om hon kunde. Det blev uppskattade framträdanden. Då Malin drabbades av sjukdom var hon mycket öppen om det. Hon led av psykisk ohälsa och fick senare cancer. Genom att berätta om detta hjälpte hon andra som var i samma situation som henne.

I juli framträdde hon tillsammans med Anders Forsslund (känd från bl a FJK) i Väddö kyrka. Anders berättade då att Malin bett honom om att de skulle uppträda barfota. Detta för att påminna om att alla barn i världen inte har råd att ha skor på fötterna. Sådant var Malins perspektiv – hon stod på de små och svaga sida.

En av de sista gångerna hon uppträdde var den 5 oktober på stadsbiblioteket i Norrtälje. Dagslända hyllade Stig Dagerman på hans 100-årsdag. Malin hann spela in en egen skiva samt två CD:n och en singel tillsammans med Dagslända. Men Malin gjorde mer egen musik så bli inte förvånade om det en dag dyker upp en ny skiva av Malin Berglund.

Roger Berglund

Vaccinationer

Influensa är en luftvägssjukdom som återkommer regelbundet varje säsong. Virusets ändringar sig ständigt och därför behövs ny vaccination varje år. Virusets infekterar bland annat svalget och övre luftvägar och ger ont i halsen och hosta. Spridning sker via droppsmitta, aerosoler och direkt kontakt. Detta sker bland annat vid hostning och nysning. Torr och kall luft gynnar smittspridningen.

Smittsamhet

Man är smittsam cirka ett dygn innan första symptomen uppträder. Smittsamheten är högst när man är som sjukast och man är smittsam så länge man har feber och sedan avtar smittsamheten. Risken att bli sjuk beror på mängden virus man blivit utsatt för. Inkubationstiden, tiden från smitta till insjuknande, är ett till tre dygn.

Symptom

Influensa yttrar sig olika hos olika individer. En typisk influensa börjar plötsligt med frossa, hög feber (ca 40 grader), muskelvärk, huvudvärk och allmän sjukdomskänsla. Därefter svår besvärlig hosta och lång konvalescens, ofta flera veckor med trötthet och orkeslöshet. Det är vanligt med komplikationer som lunginflammation och bihåleinflammation. Enstaka patienter blir allvarligt sjuka. Hos barn ger influensavirus ofta öroninflammation och falsk krupp (skällande hosta).

Risikfaktorer för att bli allvarligt sjuk är hög ålder, kronisk hjärt- och lungsjukdom, nedsatt immunförsvar, graviditet, övervikt, högt blodtryck, diabetes, annan kronisk sjukdom i njurar, lever eller leder. Influensa är en av de

vanligaste orsakerna till dödsfall hos äldre och riskgrupper. Det finns behandling för influensa, detta förbehålls de sjukaste patienterna.

Vaccination

Det finns flera anledningar till att vaccinera sig. Det begränsar smittspridningen och färre personer insjuknar. Om man blir sjuk blir förloppet mycket mildare och risken för komplikationer minskar betydligt. Konvalescens-tiden blir också mycket kortare. Influensavaccin erbjuds på Företagshälsovården.

Vad vi kan göra för att minska smittspridning

Stanna hemma när vi är sjuka. Nysa och hosta i armvecket. Undvika förkylda individer. Tvätta händerna. Håll avstånd. Vaccination.

Covid-19

Nu ökar Covid-19 igen och antal inläggningar på IVA har ökat. Riskgrupper och personer över 65 år rekommenderas att vaccinera sig. Riskfaktorer för allvarlig sjukdom i Covid-19 är hög ålder, övervikt, diabetes, högt blodtryck, lungsjukdom, njur- eller leversvikt, graviditet, hjärt- och kärlsjukdom, tidigare stroke och nedsatt immunförsvar. Ovaccinerade personer i åldern 50-64 rekommenderas en dos vaccin under hösten/vintern 2023.

Vaccin mot Covid-19

Vaccin kan man få på sin vårdcentral. Vaccinet har få biverkningar och det är mycket ovanligt med några allvarliga biverkningar. Vaccinet skyddar mot svår sjukdom och ger god immunitet mot sjukdom. Det skyddar inte mot att bli smittad men man får ett betydligt lindrigare sjukdomsförlopp.

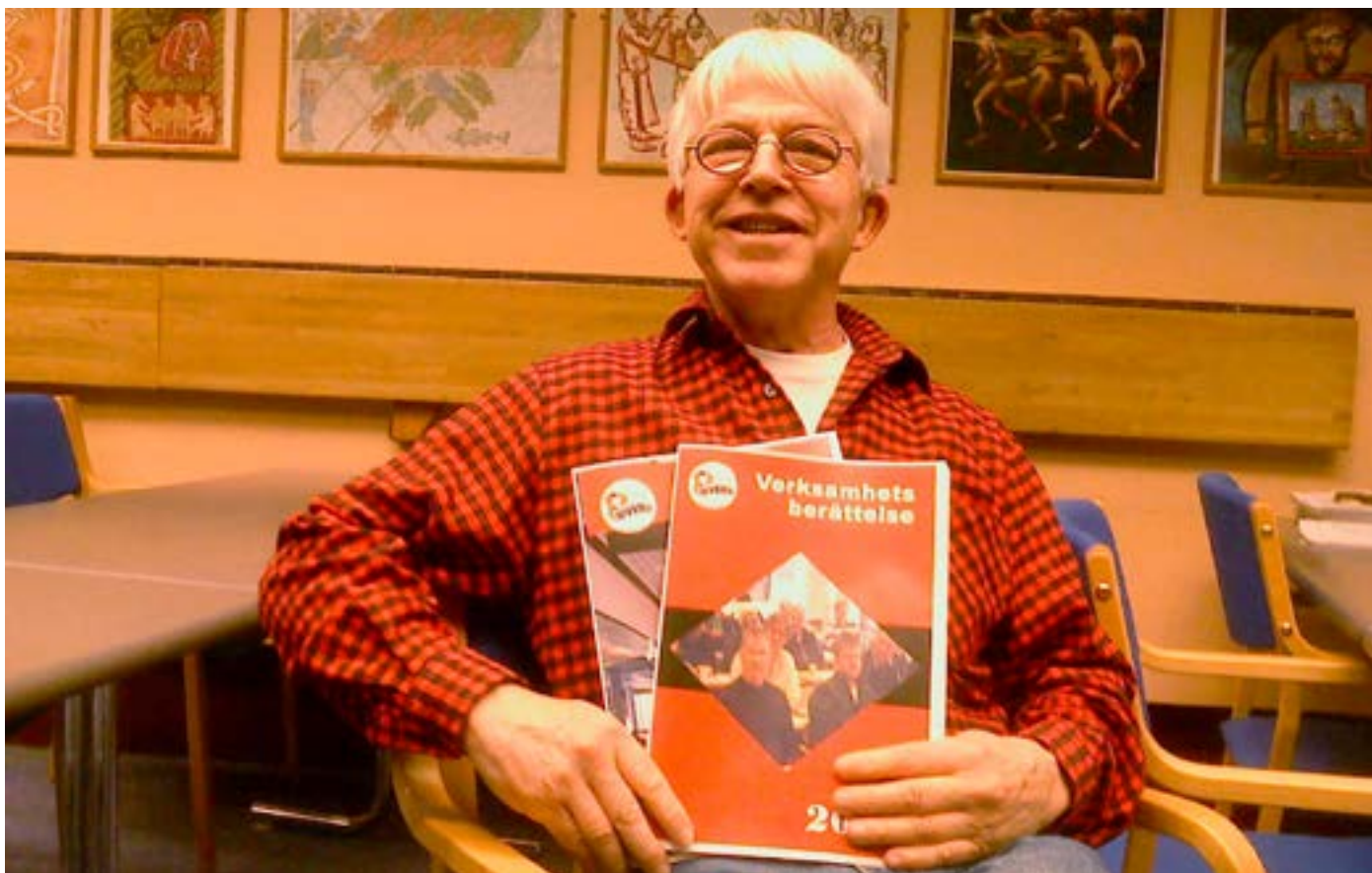
Övriga vaccinationer

Om man är äldre än 65 år bör man se över stelkrampsvaccination om man inte fått någon påfyllning under de senaste 20 åren.

TBE vaccination mot fästingburen hjärnhinneinflammation bör man ta i våra trakter. Antalet insjuknade i TBE har ökat under de senaste åren.

Jarmila Zettergren

Företagsläkare

Börje på årsmöte 12 mars 2014

Roger möter Börje

Berätta om din bakgrund Börje. Var kommer du ifrån. Vad gjorde dina föräldrar. Var gick du i skolan?

Jag föddes sommaren 1947 i Rimbo, eftersom det inte fanns något BB i Edsbro där min familj bodde då.

Samma år byggde farsan den villa där jag tillbringade hela barndomen och tonårstiden. Skolan jag gick i var Edsbro "Kyrkskola" (sex år). Därefter blev det busspendling två år till Knutby "Centralskola". Det var på "Folkskolans" tid.

Vad gjorde du efter skolan?

Efter skolan jobbade jag som byggnadssnickare tillsammans med min far och en bror. Vi byggde en massa fritidshus, en del villor och lagade lagårdstak mm inom cykelavstånd.

Vad var ditt första jobb. När började du på Holmens och vad arbetade du med där?

Mitt första jobb var en svit av fem sportstugor (fritidshus) i Sättraby en mil hemifrån. 1975 flyttade jag till Norrtälje.

I mars 1978 började jag arbeta på pappersbruket i Hallstavik.

Hur blev du fackligt aktiv. Vilka uppdrag har du haft?

Någon gång i slutet av 60-talet gick jag med i facket. Det var först SAC (Syndikalisterna) men i början av 70-talet gick jag över till Byggnads (LO).

Tyvärr hade Byggnads sin avdelning placerad i Uppsala med en "sektion" i Norrtälje kommun. Därför blev det inte någon avdelningsverksamhet för min del inom det facket. Sektionen hade dessutom ingen beslutanderätt utan var som bäst en diskussionsklubb med få besökare.

När jag 1978 började arbeta på pappersbruket gick jag direkt över till Pappers avd 68 när jag anställdes. Det var på utlastningsavdelningen (hamnen) där jag mest körde truck samt stuvade i båtarna. Ibland fick jag även rycka in som snickare dels i lastrummen men även en del övrigt snickeri.

Mitt nya fack var något helt annat än mitt gamla. Pappers var organiserat enligt industriprincipen, det vill säga att avdelningen var lokaliserad till arbetsplatsen och detta innebar att det var meningsfullt att delta i den lokala fackliga verksamheten med både utbildning och avdelningsmöten med beslutanderätt. Jag blev snart kontaktombud i hamnen och så småningom invald i avdelningsstyrelsen.

När slutade du på bruket?

I september år 2008 avslutade jag min anställning. Vi var ett gäng äldre som fick ett erbjudande om en förtida pensionering som innebar att bolaget, Holmens, betalade en del av vår pension fram till den egentliga pensionsdagen.

Vad har du för fritidsintressen? Vad gör du om dagarna?

Nu har jag gott om tid till alla mina övriga intressen. Jag tycker mycket om att vistas i naturen och sådan finns det ju gott om runt Norrtälje där jag fortfarande bor.

Jag läser en hel del och deltar sedan 37 år i en litteratursirkel här i stan. Just nu läser vi "Doktor Glas" av Hjalmar Söderberg.

Släktforskning är också något som jag sysslar med av och till.

Sedan något år tillbaka deltar jag även i en klimatgrupp (Naturskyddsföreningen) som har regelbunden verksamhet här.

Om du var statsminister – vilken fråga skulle du genomföra då?

Dagen efter att jag valdes till statsminister skulle jag börja arbetet med att ta vårt land ut ur Europeiska Unionen (EU).

Roger Berglund

Börje sekreterare på årsmötet 2016

Börje Nordström, fikarast på kajen

Att bo i länets största naturreservat!

Jag såg Roslagen första gången 1989. Båten från Gdansk ankom till Nynäshamn och jag tillsammans med mina två bästa vänner var på väg till Hallstavik. Då visste jag inte att området med så fin natur och den pittoreska vägen med skogen som så snygg inramning heter Roslagen. Det var sommar och all denna grönska gjorde mig glad. Ju närmare Hallstavik vi kom desto smalare blev vägen, smalare och smalare – ren idyll!

Precis den här bilden delar alla Hallstaviks besökare som har åkt från stan som man populärt kallar Stockholm. De, trötta på betongmiljön och trafikens oväsen, vill så gärna komma ut till den gröna oasen – Roslagen. Vissa av dem har köpt ett trevligt sommarställe medan de andra besöker sina släktingar och vänner. De flesta kommer med bilen då det är svårt att ta sig med bussen till stugorna. De andra som besöker den centrala orten i Norra Roslagen använder bussen. Det gör ingenting att den har något sämre standard än stadsbussar och att den inte trafikerar

så ofta. Man är på semester och behöver inte stressa.

Och sen kom hösten och vintern. Ljuset och grönskan ersattes med mörker, is och snö. De smala vägarna blev ännu smalare. Det pittoreska försvann lika fort som våra sommargäster. Det största av Stockholms naturreservat stänger för säsongen. Kvar blev bara vi som bor fast i det. Våra barn bussas till skolan på de farliga vägarna. Vi ber gud varje morgon att bussen inte krockar med lastbilarna som fraktar pappersbrukets produkter. Och de är så många! Snödrivor smalnar vägen ännu mer och avståndsmarginaler minskar till knappt 30 cm. Vi vet att det är bara en tidsfråga till att den ”pittoreska” vägen förvandlas till en mardrömsväg.

Funderar ofta varför alla besökare upplever och målar norra Roslagen med så mycket romantik. Eftersom utvecklingen här har avstannat. Veldig mycket idag är som förr. Ingen utvecklingsdynamik som man skådar i stan och dennes närmaste sattelitort. Här etableras inga nya företag! Kapitalet uppskattar inte pittoreska vägar. Nya etableringar villkoras med bättre vägar som vi i reservatet inte har. De enda nya jobb som skapas är i servicesektorn. Reservatsbesökare måste servas. För att säkra detta ska våra vägar fortsatt bli smala och farliga. Vi ska förhindras att pendla och skaffa jobb i stan. Vi behövs här!

Men tänk om Stockholm skulle kunna avstå en cykelväg eller en av de många tunnlar som byggs. Då skulle även vi i reservatet kunna få en bättre väg. Den 43 km långa vägen till Norrtälje skulle kunna vara tryggare genom att bli någon meter bredare. Kapitalets intresse för reservatet kanske skulle öka och vi skulle kunna få nya investeringar och kanske öka befolkningen. Servicenivån skulle öka och reservatets besökare skulle vara ännu mer nöjda.

Den här utmaningen skulle vara en stor fråga i ett U-land men inte i Sverige och Stockholms län. Vi tillhör I-länders församling där frågan om 43 km inte borde finnas!

Varför måste tillhörigheten till den stora och mäktiga Stockholmregionen kännas som ett handikapp? Varför måste norra delen av Norrtälje kommun kännetecknas som Stockholms Norrland?

Aleksandar

Pappers ställer sig bakom IF Metall i konflikten med Tesla. Den svenska modellen, där kollektivavtalen är ryggraden, är något som vi alltid kommer stå upp för och försvara.

Pappers, som representerar arbetare inom pappers- och massaindustrin, ger sitt fulla stöd till IF Metall i kampen för kollektivavtal med Tesla i Sverige.

Vi försvarar den svenska modellen som innebär en ordning där arbetsmarknadens parter kommer överens om löner och anställningsvillkor genom att teckna kollektivavtal.

Kollektivavtal innefattar även tjänstepension samt försäkringar vid sjukdom eller arbetsskada. Genom kollektivavtal får anställda också rätt till inflytande på arbetsplatsen och representation i bolagsstyrelsen. Alternativet till kollektivavtal vore mer lagstiftning. Det är en farlig väg att gå som varken gynnar arbetsgivar- eller arbetstagsidan.

Pappers ser särskilt allvarligt på förhållandet att Tesla organiserar strejkbryteri och därmed bryter mot den norm som gällt på svensk arbetsmarknad sedan 1930-talet. Den svenska modellen bygger på ömsesidig respekt där samma regler gäller för alla – även för amerikanska mångmiljardärer.

FRÅN EU-SEMINARIET OCH MANIFESTATIONEN

Ca 50 personer samlades på torget i Hallstavik

Europa har blivit kallt! Det har blivit en orolig och otrygg plats för många av Europas medborgare. Nationalismen har vuxit sig stark i flera länder. Kriget i Ukraina har försämrat vår ekonomi och vi letar efter en syndabock. För nästan 100 år sen var det judar, idag är det flyktingar som inget annat vill än det vi önskar själva – ett tryggt ställe att bo på! Vi måste vakna och engagera oss i EU-politiken innan det är för sent.

Med de orden inledde vi EU- seminariet och manifestation. Vi gästades av Johan Danielsson, LO och Pappers kandidat till EU-parlamentet samt Per-Anders Pettersson, Pappers 2:e viceordförande. Båda träffade våra kontakt- och skyddsombud direkt på morgonen. Fantastisk fin genomgång av läget i EU idag. Johan kan EU och det märktes. Per-Anders berättade om hur Pappers ställer sig i EU-frågan. Johan besökte även bruket och träffade några av våra medlemmar. Dagen avslutades med korvgrillning och EU-manifestation på Hallstaviks centrumtorg. Två duktiga talare, Johan och Aleksandar, betonade vikten av att alla använder sin röst nästa år i juni när EU-valet äger rum. Vår duktiga kock Boris såg till att ingen behövde vara

Johan Danielsson pratar om vikten av att rösta i EU-valet

Undertecknad håller tal på Hallstaviks centrumtorg

Johan Danielsson i samtal med Pappers och Kommunals förtroendevalda

hungrig. Grilldofter spred sig över hela torget och fick flera förbigående att stanna och lyssna på kloka tal. Papperspensionären Ulrika Enlund bryggde fantastiskt gott kaffe som värmdde upp manifestationsdeltagarna i den kalla novemberkvällen. Ca 50 personer deltog i manifestationen. Seminariet och manifestation arrangerades av LO-facken Hallstavik. Oppositionsråd i Norrtälje kommun Ulrika Falk (s) närvarade manifestationen.

EU-valet äger rum 6 - 9 juni 2024. I januari nästa år publicerar vi ett extra nummer av Pappers Magasinet som handlar om EU-valet

Aleksandar

Per-Anders Pettersson deltog i KO-träffen

Johan Danielsson besökte bruket. På bilden i sällskap med Jaana Kuusisto och Pernilla Westman

Foto: Sara Yazdanfar

Alexander Roos, Hallsta pappersbruk Hamn

Roslagens egen naivist

Alexander Roos är en tämligen välkänd konstnär, särskilt i Roslagen där han levde och var verksam under senare delen av sitt liv. Alexander föddes 1895 i Övergran inte långt från Enköping. Han var son till en mjölnare och började arbeta som målare. I tonåren sökte han sig till Stockholm och där blev han bekant med konstnärer i den s k Smedsuddskolonin och därmed ändrades hans målarbana till en konstnärlig sådan. I huvudstaden blev han även vän med författaren Dan Andersson (som vi skrivit om i tidigare nr av PM).

1919 debuterade autodidakten Alexander Roos med en egen utställning och fick förvånande nog rikligt med beröm av tidens konstkritiker. Han ansågs som modern och djärvt expressionistisk. Motiven var ofta hämtade från Stockholms utkanter och förstäder och målade på ett naivistiskt och idylliskt vis.

Året efter debuten reste Roos tillsammans med konstnärsvännen Erik Hallström till Italien och när världsutställningen var i Paris 1925 åkte han dit och arbetade med dekorationsmåleri och studerade konst under ett år. När Alexander kom tillbaka till Sverige var han etablerad och ställde ut regelbundet och sålde bra. Efter 1925 slutade

han helt med kyrkomåleriet som dittills svarat för försörjningen.

Genom sina resor i landet hade Alexander Roos kommit att fatta tycke för Roslagen och 1945 flyttar han från Stockholm till Häverö med hustrun Olga och taxen Lattjo. Han bosätter sig i Kåtorp där för övrigt konstnärskollegan Oscar Cleve också håller till. Med sin moped åker han runt till Norrtälje och Östhammar eller till vallonbruken runt Österbybruk och skärgården i Grisslehamn.

Här blir roslagsnaturen, bruksorterna och skärgården de dominerande motiven och färgerna blir frodigare och generösare. Han behåller dock den naivistiska stilen. Den tavla som avdelning 68 köpte in för några år sedan är ett typiskt exempel. Även Hallsta pappersbruk äger två tavlor av Alexander Roos och där är det bruket och hamnen som utgör motivet.

Hösten 1966 ställer Alexander Roos och Oscar Cleve ut tillsammans i Norrtälje stadsbiblioteks nya lokaler i Fokus-huset på Stora Brogatan. Två riksbekanta konstnärer från lilla Kåtorps by i Häverö. Alexander Roos avlider 1973.

Roger Berglund

Alexander Roos, Roslagsmotiv. Tavla i avd 68ans ägo.

Alexander Roos, Hallsta pappersbruk

Kurre har blivit förtroendevald!

Som nybliven medlem i Pappers avdelning Skog skickade vi Kurre på facklig grundutbildning. Tagen av det han har lärt sig knackade han på mitt fönster en morgon. Jag öppnade och Kurre klev in på expeditionen. Tjena Aleks – sa Kurre och med ett brett leende avslöjade han att han är på bra humör. Vad hände dig Kurre? frågade jag nyfiken. Jo, vet du, jag var på den fackliga grundutbildningen och träffade andra ekorrar. Och där var hon - den finaste i världen! Men, Kurre, vad roligt! Jag trodde att du blev glad av kunskapen du fick på kursen. Ja, ja det blev jag också! Det är just därför jag är här, sa Kurre. Jag vill vara förtroendevald förstår du. Aleks, kan du förklara vad det betyder? Vad betyder att vara kontakt- och skyddsombud? Jag är inte säker att jag snappat upp det, sa Kurre.

Det är så här Kurre, sa jag. Att vara kontakt- och skyddsombud grundar sig på ett förtroende från fackföreningen och dess medlemmar. KO/SO är en person som är social, lyhörd och som har lätt att komma överens med andra människor. Som skyddsombud har du som främsta uppgift att verka för att uppnå en så bra arbetsmiljö som möjligt. Du ska företräda dina ekorrkompisar och i den dagliga verksamheten bevaka och kontrollera arbetet avseende skyddsföreskrifter, lagar och andra bestämmelser inom skogens skyddsområde. Helt enkelt om du ser en ekorrkompis att slarva med säkerheten ska du påminna den att använda skyddsutrustning. Ni som klättrar så högt i träden ska alltid ha hjälm på er. Att springa bland kvistar kan bli farligt om man inte har skyddsglasögon.

Som kontaktombud ska du vara ”facket” i skogen. Du ska informera medlemmarna om aktuella frågor från avdelningen och förbundet. Du ska vidare informera styrelsen om frågor och synpunkter som medlemmarna har. Att sprida material som du får från avdelningsexpeditionen är en viktig uppgift en KO har. Du ska delta på KO-träffar och avdelningsmöten som Pappers avdelnings Skog ordnar samt uppmana andra medlemmar att besöka avdelningsmöten.

Kurre! Det är som ordet antyder – förtroendevald - en ekorre som fått förtroende att företräda kompisar på job-

bet i skogen. Aha, då fattar jag Aleks! sa Kurre. Men hur får jag det förtroendet? Kurre! Du ska kontakta avdelning Skogs valberedning och visa intresse för uppdraget. De kommer i sin tur kontakta dina ekorrkompisar och kolla om de har förtroende för att du kan företräda dem. Har de det kommer valberedningen nominera dig på avdelningsmötet där du blir vald till uppdraget.

Kurre tackade nöjd för hjälpen. Några veckor efter såg vi honom klättra upp i trädet med hjälmen på. På den satt skyddsombudsmärket! Jag öppnade fönstret och gratulerade honom. Nu är vår Kurre förtroendevald!

Aleksandar

Lite personalnytt och en anekdot från svunna tider

Efter en lång och rigorös utgallring är det nu bestämt att vi ska få en ny personalledare. Personen i fråga heter Peter Henriksson och kommer ifrån en tjänst som platschef på Cargotec Vi hälsar Peter välkommen och önskar honom lycka till. Eftersom han kommer att börja först den 2 januari så har Tim Ekberg fått förtroendet att utföra de administrativa personalledartjänsterna under tiden. Vi önskar också honom lycka till i sin temporära befattning.

Ytterligare förändringar på personalfronten är att tre av våra ”extringar” har fått fasta tjänster. Det är Evelina Salmela som nu arbetar dagtid på utlastningen, Amanda Varénstål som nu är på dagtid syd och Elin Siirilä som flyttar till en tjänst på pappersmaskinerna. Vi önskar samtliga tre lycka till i sina nya befattningar.

Precis som på många andra arbetsplatser har det, även på hamnen, förekommit att vissa personer har fått smeknamn. Två av dessa var Sievert Karlsson och Bertil Nilsson som fick heta Smålänningen respektive Skåningen, vilket naturligtvis hade att göra med deras ursprungliga hemvister.

På den tiden vi gick dagtid och hade en timmes matrast var det vanligt förekommande att jag och skåningen tog en tupplur. Självt låg jag på golvet medan han låg på bänken intill skåpen. En rast höll dock detta på att sluta i en smärre katastrof.

Eftersom Skåningen åt nere i matrummet och jag på Valhall, så var det vanligt förekommande att han redan hade lagt sig och somnat när jag kom ner. Så var det även denna gång då denna historia utspelar sig och jag lade mig som vanligt på golvet strax intill bänken där han låg. En stund innan det var dags att gå upp känner jag något landa på mina ben väldigt nära mina intimare delar. Döm om min förvåning när detta åtföljs av en hand utförandes rörelser som, i den rådande situationen, kunde uppfattas som sexuella närmanden!

”Vad fan håller du på med!?” skrek jag, efter att ha satt mig upp och greppat tag om honom. ”Jag tappade glasögonen” fick han ur sig med darrande, sömndrucken röst. Det hela slutade dock bra och vi kunde gemensamt skratta åt den dråpliga situationen.

Robert Wahlström

■ FÖRR OCH NU PM 3

PM 3 den 25 mars 1988

PM 3:s maskinhall den 30 november 2023

Hallsta blir Europas största pappersbruk

Den 6 juli 1961 hölls en stor taklagsfest i den nya maskinhallen där PM 3 ska stå. Fyrahundra inbjudna gäster bänkade sig kring borden och bjöds på kaffe, smörgåsar och förfriskningar. Gästerna var anställda och entreprenörer som varit sysselsatta med byggnationerna. För underhålningen stod Hans Sandströms orkester samt sångaren och imitatören Gösta Elweroth.

Under 1962 står maskinen klar i hallen och provkörs och trimmas in, full drift sker under 1963.

"I och med att den nya PM 3 har kommit igång torde Hallsta Pappersbruk vara färdigutbyggt för överskådlig tid framåt", säger platschefen Nils Ekström. Fyra år senare stod världens då största pappersmaskin, PM 11, på plats i Hallsta men det är en annan historia.

Under 1983 byggdes PM 3 om för att tillverka superkalandrerat (SC) papper istället för tidningspapper. PM 3 var en framgångsrik maskin under hela sin produktionstid, fram till 2013 då den stannade för gott.

Carita Holmberg

Byggnation av PM 3:s maskinhall sett från hamnen.

FRÅN FÖRBUNDSMÖTET

Pappers förbundsmöten inträffar två gånger per år. Avdelningsordförandena samlas för att diskutera tillsammans med förbundsledningen för Pappers viktiga frågor. Så var det även denna gång.

Efter de obligatoriska formaliteterna att utse presidiet och protokolljusterare kom den punkten som gjorde oss från avdelning 68 extremt stolta – nämligen vår medlem Fredrik Persson fick Pappers kulturstipendium. Mer om det kan ni läsa på sidorna 26 och 27.

Pappers 2:e viceordförande Per-Anders Pettersson var föredragande för flera viktiga punkter som exempelvis vår budget 2024, medlemsavgiftens fastställande och rapport från ekonomigruppen. Förbundsmötet fastställde preliminär budget och en oförändrad medlemsavgift. Mötet behandlade även förslaget om förändring av Uppdragsreglementet och godkände det.

Mikael Lilja - Pappers 1:e viceordförande var verksamhetsplanens föredragande. Mötet antog planen utan någon ändring.

Andreas Parkås från IF Metall föreläste om den fackliga feminismen. Man kan formulera slutsatsen så här - vi killar måste ställa upp för våra kvinnliga kamrater. Vi måste backa ibland för att få ett mer jämställt samhälle.

Sara Wiinikka ledde en workshop med temat ”organisationsgrad” i Pappers. Gruppvis diskuterades frågan - hur vänder vi trenden. Pappers har generellt väldigt hög organisationsgrad. Det gäller att behålla den om vi vill vara jämbördig maktfaktor när parterna förhandlar kollektivavtal.

Mats Lindström från Novus redovisade medlemsundersökningen. Den visar att vi går framåt med förbättringar. Men vi är inte helt nöjda. Vi kan bli ännu bättre! Det gäller att inte vara mätta katter som somnar om!

Aleksandar

Mötespresidiet - Stefan Askenryd och Henrik Qvarnlöf i sällskap med förbundets 1:e vice ordförande Mikael Lilja

Pappers ordförande Pontus Georgsson öppnade mötet

Mats Lindström från Novus redovisar medlemsundersökning

Sara Wiinikka inleder diskussion om Pappers organisationsgrad

Årets kulturstipendiumvinnare Fredrik Persson

P-A Pettersson informerade om ekonomigruppens arbete

Pappers förhandlingschef Robert Sjunnebo informerar om arbetet att förbättra Lokalavtalsnormen

■ PAPPERS KULTURSTIPENDIUM

Fredrik Persson tar emot Pappers kulturstipendium. Den överlämnades av kulturkommitténs ordförande Conny Nilsson och förbundsordförande Pontus Georgsson

Arets Pappers kulturstipendium för medlemmar går till vår medlem Fredrik Persson. Vem är Fredrik?

Fredrik är pappersarbetaren från byn Örvik, vilken ligger dryga halvmilen norr om Hallstavik. På pappersbruket i Hallstavik arbetar Fredrik i emballeringens dagtidsgrupp. Han är ansvarig för att emballagematerialet alltid finns på bruket. Fredrik är Pappers medlem som kommer på nästan alla möten som avdelningen kallar till. Han är också den som uppmanar andra medlemmar att komma på mötet. Dessutom får han med sig sina arbetskamrater på avdelningens möten. Orsaken till det kan vi säkert finna i Fredriks person och dels i att han arbetat länge på Hallsta Pappersbruk - hela 28 år!

Fredrik har alltid haft ett genuint historieintresse. När han fick kontakt med Jan Olof Ivarsson inleddes både ett samarbete och ett intresse om hembygdens historia, det vill säga Häverö socken, men även Singö socken. Singö socken omfattar öarna Singö och Fogdö och ligger norr om Grisslehamn. Fredrik har tillsammans med sin med-

författare hitintills skrivit sex böcker som beskriver bygden kring Hallstavik.

Den första boken beskriver gränserna mellan byarna i Häverö och hur gränser sattes och reglerades med råstenar innan laga skifte och storskifte genomfördes. Laga skifte var ett sätt att effektivisera jordbruket. I och med laga skiftet slogs marker ihop och blev enhetliga och sammansatta fastigheter. Den andra boken *Båtsmän i Häverö och Singö* beskriver båtsmän, vilka var en del av den svenska flottan. Den tredje boken, den omfångsrikaste, handlar om Hallsta by och spänner från 1 500-talet fram till 1913 när Hallstavik bruk startades upp. Bland annat beskrivs att Skebobruk anlade en järnväg 1871 för att kunna frakta ut järnmalm från Hallstavik.

Pappers kulturkommittés motivering till Fredrik Persson lyder;

”Fredrik Persson får Pappers kulturstipendium för sitt författarskap och sin forskning om sin hembygd Häverö socken, där Hallstaviks pappersbruk legat sedan 1913. Vi gläds åt att Fredrik i sina böcker, om hembygden Häverö socken, lyfter fram historien om de små byarna och landsbygdens historia, en del av historien som de akademiska forskarna sällan intresserar sig för. Utan det är amatörforskare, som Fredrik, som berättar historien om de små byarna och platserna runt om i Sverige – vanligt folks historia!”

Fredrik tilldelas ett stipendium på 50 000 kr samt statyet-

ten ”Cellulosaarbetaren” av Per Nilsson-Öst.

Aleksandar

”Cellulosaarbetaren” av Per Nilsson-Öst

Pappersmagasinet fick en liten pratstund med Fredrik. **Du har fått ta emot Pappers Kulturstipendium, hur var det?**

Det var jättekul att få komma in till Stockholm och bo på fint hotell och äta fin middag på kvällen. Det var också intressant att vara med på förbundsmötet och

se hur det går till. Men framför allt kul att få ta emot kulturstipendiet, det var lite nervöst men det gick bra. Stort tack till avd 68 som nominerade mig! Många var intresserade och vi hade trevliga samtal vid middagen om min hembygdsforskning. Det var mycket trevligt och en riktigt rolig upplevelse, ett minne för livet.

Vad består stipendiet av?

Ett diplom, en vacker bronsstaty och 50 000 kr. Fantastiskt! Det känns verkligen bra att få detta erkännande.

Vad ska du göra för pengarna?

Jag har ingen aning, det får jag fundera på.

Skriver du på något nytt just nu?

Just nu skriver jag inte på något men det kommer. Det finns alltid något nytt intressant att forska om.

Carita Holmberg

HALLSTAVIK I GAMLA VYKORT HELGKORT

Hallstavig järnvägsstationen God Jul

Bruket - nyårskort

Skolan - nyårskort

Det var i slutet av 1800-talet som man började skicka vykort till varandra men det tog några år in på 1900-talet innan det tog fart på allvar. Bland de mindre bemedlade tog det säkert ett par decennier till innan man kunde kosta på sig lyxen med kort och frimärken i någon större utsträckning.

Idag för vykorterna en mer tynande tillvaro, de digitala bilderna har tagit över. Traditionen att skicka kort till högtidsdagar eller till helger, särskilt julen, har dock levt kvar. Även Hallstavig har bidragit med en del helgkort genom åren. Som vanligt är motiven på pappersbruket dominerande men även kyrkan, skolan och järnvägsstationen finns med. Här visar vi fem exempel på helghälsningar från Hallstavig och med dessa önskar vi God Helg!

Roger Berglund

Bruket - nyårskort

Bruket - julkort

Aleksandar berättade om vilka informationskanaler som avdelningen använder

Ljuset har kommit! En konstig sak att påstå i mitt i höstmörkret? Gråtrist och fuktigt är väl det som åtminstone november mest förknippas med? Men när jag tittar ut genom fönstret så har den första snön kommit. Alldeles ren, vit och jungfrulig – och kanske har den hunnit bli lite småslaskig redan? I barndomen hade detta inte spelat någon roll, pulkan hade redan varit framme, oavsett om det bara var ordentlig frost, riktig snö eller mest slask. Som en inflikning kan nämnas att författarna till boken ”Snö”, Yngve Ryd och Johan Rassa, beskriver att samerna har 300 olika ord för snö och is. Alldeles oavsett är och var det något speciellt med det där första vita och ljusa.

I min fortsatta betraktelse genom fönstret ser jag att grannen har börjat säga bort träd längs vägen upp till sin stuga. Det var visst något med att kommunens slamtömning inte längre kunde komma fram genom snårskogen med lastbilen. Motorsågen ser ut att skära genom träden som om de vore av smör. En bra slipad kedja med andra ord! Hjälms, sågbyxor och jacka - check för rätt utrustning! Intill vägen har Vattenfall sin ledning, men inga träd faller

över denna, och jag drar slutsatsen att rätt arbetssätt används! Den här personen har ju garanterat en rekorderlig motorsågsutbildning AB i bagaget!

Som av en händelse är det just en sådan utbildning som avd 68 nu arrangerar! ”AB” betyder just det där som nyss nämnades; service, säkerhet och (rätt) teknik/arbetsätt.

Jag hade hoppats att kunna skriva något om utbildningen som egentligen skulle ha dragit igång med en introduktion den 23/11. Tyvärr fick vi skjuta lite på denna – men bara en dryg vecka fram i tiden – då vår instruktör fick Covid. Detta elände som hela tiden kommer i nya varianter och som vi inte blir av med. Under flera års tid fick vi ställa in innan vi kom igång med den första, historiska utbildningen som ju klarades av runt föregående årsskifte. Ett nytt försök gör vi alltså den 27/11, och då hoppas vi på att alla sex som meddelat sitt intresse samt instruktörs-Torsten är på benen!

En kurs som istället är på väg att avslutas är den fackliga grundutbildningen (FGU). Även här har vi haft sex deltagare. De två första kurstillfällena hölls i november och den tredje och avslutande dagen blir i december. Då kommer

vi att åka till Stockholm för att besöka LO:s högkvarter vid Norra Bantorget. Tanken är att vi ska få en pratstund med ordförande Susanna Gideonsson. I planeringen ingår också att vi ska få en rundtur i den mäktiga LO-borgen. Nästan tvärsenot, på Olof Palmes gata hittar vi Pappers förbunds kontor. På samma gata finns för övrigt också GS-facket och IF Metalls kontor. När vi är i Stockholm vill vi så klart passa på att besöka vårt förbunds kontor. Vem vi får träffa där är fortfarande oklart så det får bli en överraskning. En bra pratstund borde det likafullt bli. Kanske hinner vi också träffa några andra medarbetare i huset?

Några ord om de två inledande dagarna av FGU kan vara på sin plats. För enkelhetens skull höll vi till på Pappers expedition, dit är det lätt att hitta för de flesta. Efter de rent praktiska tingen som presentationer och en introduktion av kursen startade vi dagen tillsammans med ABF genom att titta på arbetarrörelsens historia. Det känns mest naturligt att börja en facklig grundutbildning med en titt i backspeglarna, att sedan låta Arbetarrörelsen bildningsförbund göra detta känns inte helt poänglöst! Efter en inledning med samtal och berättelser uppbackat av bildspel körde vi grupparbeten. Detta pass tog en hel del av förmiddagen i anspråk men fortfarande fanns

en timme kvar innan lunch. Den timmen blev perfekt för Garda att gå igenom arbetsmiljöarbetet på Hallsta. Efter lunch kom Samuel från HR och körde ett pass om The Holmen way och spelregler. Kvar på schemat fanns nu dagens sista pass; avd 68:s infokanaler, detta fick ordförande-Aleksandar ta hand om.

Dag två inleddes med en duvning i våra viktigaste avtal dvs kollektivavtalet, lokalavtalet och samverkansavtalet. Även Pappers stadgar togs upp – det internt fackliga regelverket. En bit in på förmiddagen kom Filip från Folk-sam och hade passet avtals- och medlemsförsäkringar. Här passade det också utmärkt att prata om hur pensions-systemet fungerar. Efter lunch var det dags att prata om Pappers och LO:s roll och organisation men också ett litet pass om hur man egentligen tyder sitt lönebesked. Allra, allra sist båda dagarna gjorde alla en anonym utvärdering. Detta för att se om vi ligger på rätt nivå, och om det finns något vi kan vässa ytterligare. Svaren tydde på att deltagarna verkade riktigt nöjda med det mesta! Gott så – återstår att se om vi alla blir nöjda även med nederbörd i form av tex snösmockor (om det ordet ingår i samernas 300 uttryck för snö är dessvärre oklart).

Anders Lidén

Filip går igenom medlems- avtals- försäkringar och pensionsystem

Mörkret besegras av vanliga människor

Det är mörka tider nu. Eftermiddagsfikan sammanfaller med skymningen. Regn och slask avlöser varandra. Den värld som ligger utanför mitt fönster blir mig alltmer obekant. Barn mördar varandra i jakt på respekt eller skräck. Granater, raketer och drönare spränger kroppar och framtidsdrömmar på de ukrainska sadesfälten och gränsområden i Israel. Människors förtvivlan lyfter auktoritära och populistiska krafter i allt fler länder, som förringar styrkan och skönheten i demokratin. Samtalen tystnar. Gemenskapen glesnar. Oron groor. Det som är vårt blir allt oftare mitt och ditt hör inte hit. Kittet som håller oss samman vittrar.

Min tröst nu är att det har varit mörkare och människor har då visat enastående vilja och beslutsamhet att ingjuta hopp om en tryggare framtid. Ljuset har tänts och burits av vanliga människor. Det gäller inte minst kronjuvelerna i det svenska välfärdssamhället, Försäkringskassan och a-kassorna, som är frukterna av drömmar om ett värdigt och tryggt liv och oändligt många oavlönade timmars föreningsarbete. Det var inte nystartade aktiebolagsdrivna försäkringsbolag som i slutet av 1800-talet inser försäkringsbehovet vid arbetslöshet, utan medlemmarna i Svenska typgrafförbundet som drar igång Sveriges första a-kassa. Initiativet till de mer än 2 400 frivilliga sjukkasorna som finns i landet i början av förra seklet togs inte av statsmakten, utan av bruksarbetarna, förskollärarin-

norna och statarna i städerna och landsorten. Tryggheten skulle inte längre stavas välgörenhet utan premie. Pionjärerna möttes ofta hemma hos varandra eller i det nybyggda Folkets hus. Där beslutade medlemmarna försäkringsvillkoren, månadspremien, utsåg ordföranden och kassören, som skulle ta hand om de insamlade premierna och dela ut ersättning. Trygghetsfrågan blev en folkrörelse som uppskattningsvis engagerade 30 000 – 50 000 förtroendevalda årligen. Rörelsen fostrade generationer i det demokratiska hantverket och ett unikt försäkringskunnande.

När sjuk- och a-kassorna så småningom centraliserades och ställdes under statlig reglering var det en utveckling som rörelsen själv hade drivit, vilket troligen förklarar medborgarnas höga förtroende för verksamheten vid den här tiden. Försäkringskassan är sedan 2005 en statlig myndighet och a-kassorna är förvisso fortfarande föreningar, men styrs som myndigheter. Med verksamheternas professionalisering och centralisering, som var nödvändigt för att åstadkomma ökad likvärdighet och effektivitet, har det breda folkliga engagemanget försvunnit. Det som återstår av den forna trygghetsrörelsen finner man hos facket och i deras samverkan med försäkringsbolag som de själva eller deras medlemmar äger som exempelvis Folksam och AFA-försäkring. Samtidigt växer utmaningarna inom välfärdssamhället. Pensionerna urholkas, arbetsskadeförsäkringen har havererat, missnöjet med sjukförsäkringen breder ut sig. Försäkringar som har skett parallellt med att allt färre politiker har profilerat sig inom socialförsäkringsområdet. Vilka i riksdagen har axlat de forna socialförsäkringsministrarna Bo Könberg (L) och Anna Hedborgs (S) mantlar och med kraft och kunskap vill återupprätta försäkringsidén i socialförsäkringarna?

Vilja är nödvändigt, men inte tillräckligt för att göra skillnad i människors vardag. Man måste också behärska hantverket och systemens konstruktion. Annars är det risk att man drivs av andras intressen och inte av förtroendet som väljarna skänker för att sprida förhoppningar om en ljusare framtid.

Håkan Svärdman

Pensionsexpert hos Folksam

DET ÄR DAGS ATT GÖRA ETT AKTIVT VAL

Om du väljer Folksam LO Pension som förvaltare av din tjänstepension ger du dig själv chansen till god avkastning, låga avgifter och placering av din pension i fonder med ansvarsfull förvaltning. Men det viktigaste är att du gjort ett aktivt val. Det känns skönt. Scanna koden för mer inspo!

VÄLJ EN SCHYSST PENSION!

**FOLKSAM•LO
PENSION**

Norge

fjordarnas land

Geiranger fjorden

■ VYKORT FRÅN NORGE ULRIKA ENLUND

Denna resa ordnades av Heidi, min kompis ifrån Stockholm och jag hängde med på den. Resan började med att jag fick åka in till henne i Stockholm för övernattnig. Det blev en tidig tågfärd på morgonen till Göteborg. Tåget gick i tid och vi kom fram i god tid till Göteborg. Där väntade vi på Tjörnarpbussen. Med dem har vi åkt många gånger tidigare. De hämtade upp oss vid centralen. Vi var 24 st. med guiden Annika och busschauffören Mats. Så bar det av mot Norge!

Första övernattnigen var i Hamar. Dag två startade vi med att besöka hoppbacken i Lillehammer. Där övade några ungdomar på att göra backhoppning. Sedan åkte vi vidare längs den otroligt vackra Gudbrandsdalen. Tyvärr blev vädret något sämre. Vår busschaufför körde uppför Trollstigen som har elva hårnålskurvor upp till 800 meters höjd, och så ner igen. Oturligt nog blev det väldigt dimmigt när vi kom upp på toppen.

Resan fortsatte vidare med färja till Sölsnes. Vi åkte på vägen som följer Moldefjorden upp till Molde för övernattnig.

Dag tre blev en utflykt på Atlanthavsvägen. Vi fick lunch av Annika och Mats för en billigare penning, annars så var det väldigt dyrt i Norge. Det blev en övernattnig till i Molde.

Dag fyra blev ett besök i staden Ålesund som visade sig vara en väldigt fin stad. Där hittade vi väldigt många turister då kryssningsfartygen lägger till där. Resan fortsatte vidare med färjan till Geirangerfjorden. Vi såg vattenfallet Sju systrar och Friaren. I Geiranger blev det övernattnig på hotell.

Dag fem skulle vi åka upp till Dalsnibba men vädret var inte på vår sida, så det blev fortsatt färd med bussen längs med Jotunheimens mäktiga fjällmassiv. Mats spelade musik i bussen som passade väldigt bra med det man upplevde av naturen. I Lom besökte vi en stavkyrka från 1100-talet. Resan fortsatte vidare till Noresund för övernattnig i ett litet mindre hotell där blev det tre-rätters middag.

Dag sex blev det återresa mot Sverige och Göteborg. Hej då till alla på bussen. Sedan fick Heidi och jag vänta ett tag på vår tågresa mot Stockholm. Dit kom vi rätt sent. Efter ett farväl till Heidi tog jag bussen till Norrtälje. Innan jag

Heidi och Ulrika

fortsatte resan till Hallstavik stannade jag en stund hos min son och hans familj i Norrtälje. Kom hem ganska sent då klockan slog 24. Trött som jag var fast jättenöjd med resan välkomnade jag min fina säng.

Ulrika Enlund

Atlanthavsvägen

Ålesund

Stavkyrkan i Lom

Sletta fors

Hellesylt

Hotellet i Geiranger - Fosseråsa

Trollstigen

Fakta om Norge

Huvudstad: Oslo

Officiella språk:

- Norska

- Samiska

Statsskick: Parlamentarisk demokrati och konstitutionell monarki

Demografi: 5 488 984

Yta: 385 207 km²

Valuta: Norska krona

Hoppbacken i Lillehammer

Ålesund

NR 3 KRYSSLÖSNING

J A K T K L I M A T

Vinnare av kryss nr 3 är:

1: pris Gunnar Hanze, UH

2: pris Johnny Karlson, pensionär

MATLAGNING

Cannelloni med ricotta och spenat(Italien) - 4 portioner

Ingredienser:

- 400 g lasagneplattor
- nymald svartpeppar
- färska
- 1 rödlök
- Tillbehör
- 500 g bladspenat- fryst
- sallad
- 250 g ricottaost
- 1 burk pastasås- gärna med chili (500 g)
- 1 förp ostsås- (400 ml)
- olivolja
- vitvinsvinäger
- salt

Gör så här

Sätt ugnen på 225°. Skala och hacka löken.

Fräs löken i 1 msk olja ca 2 min.

Tillsätt spenaten och stek på hög värme tills det mesta av vätskan kokat bort.

Ta stekpannan åt sidan och rör i ricottan. Krydda med 1 tsk salt och 2 krm peppar.

Lägg ut lasagneplattorna på en skärbräda.

Fördela fyllningen på plattorna och rulla ihop dem.

Lägg rullarna med skarven nedåt i en smord ugnssäker form.

Häll över tomatsås och sedan ostsås.

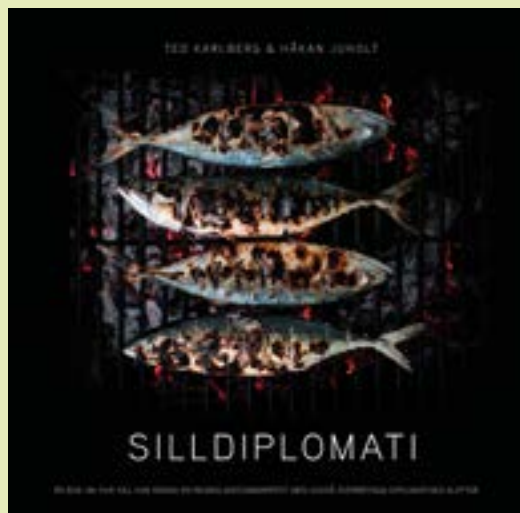
Tillaga cannellonin mitt i ugnen 15–25 min.

Blanda 2 msk olja, 1 msk vinäger, 2 krm salt och 1 krm peppar. Häll dressingen över sallad och servera den till cannellonin.

Julklappstips

Ted Karlberg och Håkan Juholt träffades genom ett gemensamt intresse för sill. Nu har den lilla fisken tagit deras vänskap över flera kontinenter – och mynnat ut i en bok - en bok som bland mycket annat handlar om berikande och osannolika möten, vilka samtliga haft sillen som huvudrollsinnehavare.

Boken är en fin julklapp till någon som älskar sill, jultradition och fantastiska bilder från Island. Pappers avd 68 medlemmar kan köpa den på expeditionen rabatterad 100 kr.(medlemspris 230 kr). Vi har fem böcker kvar. Först till kvarn gäller!

KRYSSET BÖRJE NORDSTRÖM

Dags för ett nytt kryss. Du behöver inte lämna in hela krysset när du löst det. De bokstäver som hamnat i de tonade rutorna bildar ett "lösenord".

Lämna in detta lösenord tillsammans med ditt anst-nr, namn och avd. så deltar du i dragningen.

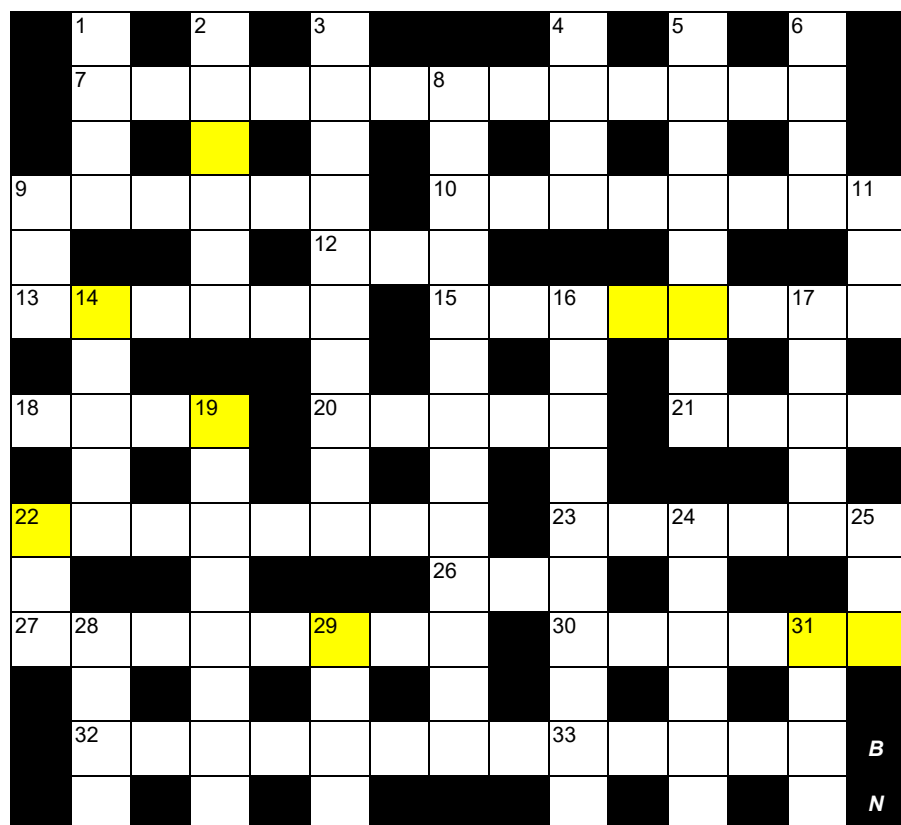
Du kan även maila lösenordet till oss :

avd68@pappers.se

Bland de inlämnade rätta svaren kommer vi lotta ut:

1: pris 2 st trisslotter

2: pris 1 st trisslott

Lodrätt

1. Puckar
2. Ruta
3. Världshav
4. Lajban
5. Arg i Eken
6. Vana
7. Flytande förgrening
8. Sparka
12. En samling Yggdrasil
13. Tvärvigg
14. Högst Mount ...
16. Lärosats
18. Kan även lama ge
19. Prao
20. Hjärtevän
22. Oxiderar
23. Kan delas vid skilsmässa
25. Blekhet
26. Precis
28. Aristokratin
31. Med hög densitet

Vågrätt

1. Toppar huset
5. Beivra
9. Blommor, cyklister
10. Grovt rep
11. Ljug
13. Förment
15. Korrekt mat?
17. Kryddig revykung
17. Blomma kring pastorns hals?
21. Tramsig mask?
24. Är fadd öl
27. Inramade tabbar?
29. Stapel
30. Finns vid Schelde
32. Kladdigt
33. Garnityr

LO MERVÄRDE

Advents- chansen '23

I advent har du som medlem i ett LO-förbund chansen att vinna riktigt fina priser. Nya priser och ny utlottning varje vecka!

LOmervärde.se/adventschansen

FÖRSTA

27 nov - 3 dec

1 st presentkort från HKC Hotels
3 st presentkort från TallinkSilja
50 x 2 fribiljetter från JumpYard

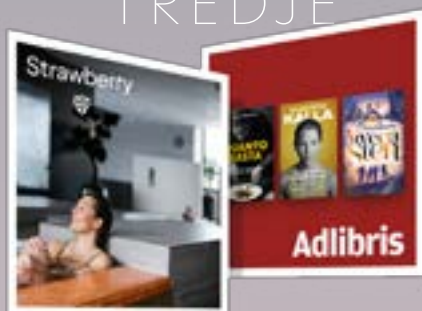
ANDRA

4-10 dec

1 st pre-owned dator från Nordway Store
2 st presentkort á 2500 kr från Apollo
25 st koder för sex mån fri lyssning från BookBeat

TREDJE

11-17 dec

10 st presentkort á 1000 kr från Strawberry
90 st presentkort á 100 kr från Adlibris

FJÄRDE

18-20 dec

Tävla och vinn en av fyra Stockholms-weekends för två. Med boende på Hotel Kung Carl och biljetter till musikalerna Ånglagård på Oscarsteatern.

REDIGERARE:

Aleksandar Srndovic

ANSVARIG UTGIVARE:

Pappers avd 68

NÄSTA NR:

Januari 2024

REDAKTIONEN:

Anders Lidén

Carita Holmberg

Aleksandar Srndovic

Emma Sjögren

Roger Berglund

Lars-Åke Gardehed

KONTAKT:

Pappers avd 68

Tyskavägen 1

763 81 Hallstavik

0175 26 390

www.avd68.com

Tryck: Hallstabil AB Hallstavik 2023